

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Plan- och bostadsenheten
Ida Karlsson
010-2233361
Ida.c.karlsson@lansstyrelsen.se

YTTRANDE

1(4)

2018-09-14

409-4530-18

Ert dnr:

M2018/01132/Ee

Miljö- och energidepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

E-post:

m.registrator@regeringskansliet.se

Remiss om Energimarknadsinspektionens rapport Samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet för el, Ei 2018:06

Ert dnr: M2018/01132/Ee

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen i Uppsala län har fått Energimarknadsinspektionens (Ei) rapport (Ei 2018:06) angående samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet för el på remiss och lämnar genom detta yttrande synpunkter på framlagt förslag.

Länsstyrelsens synpunkter över betänkandets förslag

Sammanfattning av synpunkter

Länsstyrelsen i Uppsala län, hädanefter Länsstyrelsen

tillstyrker förslaget på att riktlinjer, om vad en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning bör innehålla, ska tas fram i föreskriftsform, eftersom reglerna kommer att behöva förändras vartefter nya metoder för samhällsekonomiska analyser utvecklas

yrkar att ett tillägg på krav på samordning ska kunna ske mellan de olika nätägarna när de har koncessioner i samma områden och,

att riktlinjer för överenskommelser behöver tas fram för att kunna skapa balans mellan nätutbyggnad och lokala åtgärder hos producent och konsument, till exempel för optimerad styrning för matning till och från näten för t.ex. tidsstyrning av laddning av elbilar, värmepumpar, varmvattenberedare etc. och,

att riktlinjer tas fram som visar hur alternativa åtgärder ska värderas som komplement till nätutbyggnaden och att det sker ett förtydligande av ansvar och roller. Om det inte är tydligt hur dessa riktlinjer bör se ut samt lämplig ansvarsfördelning, bör en utredning ske, samt,

att upplevt förtroende för tillgängligheten på kort och lång sikt inkluderas i värderingen.

POSTADRESS 751 86 UPPSALA GATUADRESS Bäckens gränd 17

TELEFON 010-22 33 000 FAX 010-22 33 010

E-POST uppsala@lansstyrelsen.se WEB www.lansstyrelsen.se/uppsala

2018-09-14

409-4530-18

Lönsamhetsbedömningar

Det är positivt att den samhällsekonomiska lönsamheten vid förändringar av stamnätet säkerställs, eftersom det ofta handlar om stora investeringar. Med en hög investeringstakt är det än viktigare att det finns gemensamma framtagna riktlinjer att följa vad gäller lönsamhetsbedömningar, så att det går att fastställa de samhällsekonomiska konsekvenserna och att likvärdiga investeringar kan jämföras sinsemellan.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att alternativ till förstärkt överföringskapacitet ska analyseras och ingå i den samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningen, så som, efterfrågefleksibilitet, flexibel produktion, energilagring, alternativ lokalisering av förbrukare och produktionsenheter. Klara riktlinjer behövs för hur dessa bedömningar ska göras, med respekt för att utvecklingen inom dessa områden är under stark utveckling.

Länsstyrelsen vill framhålla att det är viktigt att tillståndsprocessen för nätkoncessioner inte blir alltför tidskrävande eftersom ut-/ombyggnad av nätkoncessioner, samt transmissioner, då kan fördröjas. Detta kan bli ett hinder för både den lokala-, regionala samt nationella utvecklingen av nätet och det kan hämma tillväxten både på kort- och lång sikt. Det kan till exempel leda till fördröjningar av investeringar och förlorade etableringar inom näringslivet och som bli ett hinder vid nya exploateringar av markområden.

Samråd, granskning och transparens i beslutsprocessen

Ei föreslår att en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning ska tas fram efter samråd och att den ska offentliggöras samt granskas av en fristående aktör. Länsstyrelsen delar bedömningen att granskningen genomförs av en fristående aktör och att granskningen sedan publiceras, tillsammans med Svenska kraftnäts analys, ger en ökad insyn i Svenska kraftnäts arbete. Detta anser Länsstyrelsen som positivt, då det kan öka transparensen i beslutsprocessen och underlätta samrådsprocessen. Länsstyrelsen anser också att resultat från de samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningarna som Svenska kraftnät har i uppdrag att genomföra bör redovisas, tillsammans med en tydlig motivering för investeringen, för Riksdagen inför beslut om investerings- och låneram för Svenska kraftnät.

Ei föreslår att samråd med utomstående aktörer/intressenter och ägare av annan infrastruktur, samt med myndigheter och länsstyrelser ska ske innan den specifika lönsamhetsbedömningen tas fram. Länsstyrelsen delar Ei:s bedömning i detta hänseende, då det finns möjlighet att i ett tidigt skede kan lyfta fram exempelvis effektbrister. Länsstyrelsen anser därutöver att det vore lämpligt att införa krav på samordning mellan de olika nätägarna när de har koncessioner i samma områden. Det kan finnas samordningsvinster både vid planering, drift och underhåll av nätkoncessioner, t.ex. när nätkoncessioner ska förlängas och när gamla sträckningar av nätkoncessioner ska ses över. Länsstyrelsen har uppmärksammat att det ibland kan vara svårt för elproducenter, t.ex. vindkraftsproducenter, att i ett tidigt skede få indikationer på om de kommer att kunna ansluta sig till stamnätet. Länsstyrelsen ser därför positivt på det förslag om ökad transparens i Svenska Kraftnäts beslutsprocess, som Ei tar upp under konsekvenser för brukare och elproducenter. Detta kan komma att underlätta för elproducenter, samt brukare.

2018-09-14

409-4530-18

Leveranssäkerhet, nåtillräcklighet och resurseffektivisering

Länsstyrelsen anser att det är positivt att leveranssäkerhet tas med i lönsamhetsbedömningen och en systematisering av de olika faktorerna som påverkar elsystemets leveranssäkerhet ses som en nödvändighet för att kunna göra jämförbara beräkningar.

Länsstyrelsen anser vidare att det är positivt att Ei lyfter fram att ledningsnätet behöver vara flexibelt och att de lösningar som väljs för stamnätet måste vara robusta.

Länsstyrelsen anser att det är av stor vikt att nåtillräckligheten är robust, eftersom en ökning av mängden mikroproducenter av el, till exempel via solceller eller vindkraft, annars kan skapa tillfälliga påfrestningar för elnäten i flera områden. Elektrifiering av transporter och nya större effektkrävande verksamheter, som till exempel stora datacenter, ger motsvarande effektutmaning för elnäten och behöver beaktas.

Bedömningen av leveranssäkerhet i monetära termer bör kompletteras med värdering av upplevt förtroende för elnätets förmåga, på kort och lång sikt. Förutom beredskapsperspektivet skapas osäkerhet kring nya etableringar i regionen om förtroendet minskar, till exempel genom oklara och/eller långsamma besked kring ny eller utökad effekt. Ett besked om leverans men med vissa restriktioner för de timmar då nätet är extra belastat kan vara betydligt bättre än inga besked alls.

Länsstyrelsen ser det som önskvärt att komplettera utbyggnad av näten med resurseffektiva modeller för styrning av belastningen på olika sätt, för att komma bort från till exempel lokala öar med batterier och likströmsnät som kan ge en hög (sambällsekonomisk)kostnad. Länsstyrelsen anser också att det kan vara relevant att ta fram riktlinjer för överenskommelser för att kunna skapa balans mellan utbyggnad av näten och lokala åtgärder hos producent och konsument, till exempel för optimerad styrning för matning till och från näten, för exempelvis tidsstyrning av laddning av elbilar, ventilation, värmepumpar, varmvattenberedare etc.

Det är viktigt att riktlinjer kommer fram till hur dessa alternativa åtgärder ska värderas som komplement till nätutbyggnad. Det är även viktigt att det sker förtydligande av ansvar och roller, till exempel för aggregatorer och regionnätägare. Om det inte är tydligt hur dessa riktlinjer bör se ut samt lämplig ansvarsfördelning, bör en utredning ske, som också beaktar elnätens och elmarknadens internationella kopplingar.

Externa effekter

Ei föreslår att externa effekter ska ingå i lönsamhetsbedömningen, dvs sådana effekter som påverkar tredje part, utan att den blir kompenserad för det. Här föreslår Ei att lokala intrångseffekter, lokala miljöeffekter och utsläpp kopplade till ledningsinfrastruktur, ska ingå i bedömningen. Länsstyrelsen ser det som positivt att dessa effekter tas med i beräkningarna och att Ei ser över de beräkningsmetoderna som används för markintrång idag och inför en kalkyleringsperiod på 40 år.

Utöver de angivna effekterna anser Länsstyrelsen att, hinder för expansion av näringsliv samt elektrifiering av fordonsflottan, bör tas med och värderas som externa effekter i lönsamhetsbedömningen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

YTTRANDE

4(4)

2018-09-14

409-4530-18

Länsstyrelsen delar Ei:s bedömning om att det är stora osäkerheter förknippade med att värdera miljöeffekter. Ei föreslår att de prisdatabaser som finns i dag, till exempel, Naturvårdsverkets prisdatabas, kan användas som en utgångspunkt för beräkningar men att varje effekt i sig är platsspecifik, eftersom varje sjö, skog, åker har ett unikt värde kopplat till den lokala platsen. Vilket gör det svårt att använda sig av generella värden från en prisdatabas. Länsstyrelsen håller här med Ei om att det därför istället behöver göras en analys av varför priset används och huruvida det är relevant varje gång ett värde ur prisdatabasen används.

Deltagare

Landshövding Göran Enander har beslutat i detta ärende. Planhandläggare Ida Karlsson har varit föredragande. I handläggningen har också länsråd Johan von Knorring, avdelningschef för samhällsavdelningen Christel Benfalk, chef för plan- och bostadsenheten Annika Israelsson, planhandläggare Åsa Blomster, handläggare regional tillväxt Frida Kallenbach samt energi- och klimatsamordnare Anna Karlsson deltagit.

Ärendet har hanterats med digital signering och har därför inga underskrifter.

Göran Enander

Ida Karlsson

Sändlista

Kopia till:

Anna Carlsson, Regeringskansliet, e-post: anna.m.carlsson@regeringskansliet.se